

Vergaderjaar 2008–2009

31 700 VI

Vaststelling van de begrotingsstaten van het ministerie van Justitie (VI) voor het jaar 2009

H

BRIEF VAN DE MINISTER VAN JUSTITIE, DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN EN DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 20 maart 2009

Bij brief van 1 februari 2008 hebben de ondergetekenden – op verzoek van de Vaste Commissie voor Justitie van de Eerste Kamer – de bevindingen van het onderzoek omtrent de wenselijkheid van een met de Verenigde Naties te sluiten raamverdrag inzake de vestiging van internationale ad hoc straftribunalen op Nederlands grondgebied kenbaar gemaakt (Kamerstukken II 2007/08, 31 200 VII-B). In de brief kwamen wij tot de conclusie dat het kabinet geen voorstander is van een raamverdrag omdat nut en noodzaak voor een dergelijk raamverdrag ontbreekt. Wel hebben wij toegezegd te onderzoeken of een nationale kaderwet gewenst is om de eventuele vestiging van internationale ad hoc straftribunalen (hierna: straftribunalen) voor de toekomst soepel te laten verlopen. Met deze brief doen wij verslag van dit onderzoek.

Allereerst wijzen wij op het Statuut van Rome dat een centrale plaats inneemt bij de berechting van internationale misdrijven. Ingevolge dit Statuut ligt het primaat van vervolging en berechting van dergelijke misdrijven bij nationale jurisdicties. Pas als deze daartoe niet in staat of bereid zijn, kan vervolging op internationaal niveau plaatsvinden, en wel voor het Internationaal Strafhof.

De rechtsmacht van het Internationaal Strafhof heeft beperkingen, zodat niet alle internationale misdrijven door dat Hof kunnen worden behandeld. Te snel grijpen naar het instrument van een straftribunaal kan echter afbreuk doen aan het gezag van het Strafhof en daarmee aan het internationale draagvlak ervoor. De vestiging van een straftribunaal dient daarom pas in beeld te komen als de weg naar het Internationaal Strafhof is uitgesloten. Terughoudendheid ter zake van de instelling van ad hoc straftribunalen is derhalve geboden. Een nationale kaderwet, die de vestiging van dergelijke straftribunalen zou moeten bespoedigen, zou juist het omgekeerde en dus ongewenste signaal kunnen afgeven.

Als in een concreet geval de weg naar het Internationaal Strafhof niet openstaat en de instelling van een ad hoc straftribunaal aan de orde komt, dan kan de internationaal-politieke situatie met zich meebrengen dat hierbij spoed is geboden. Een nationale kaderwet zou daar echter niet aan tegemoetkomen.

Immers, de totstandkoming van een zetelverdrag en de daarbij behorende (goedkeurings)wetgeving blijft voor elk straftribunaal noodzakelijk. Ook kan de bijzondere aard van een dergelijk tribunaal en het bijbehorende zetelverdrag met zich meebrengen dat het wenselijk blijft om een bijzondere aanvullende en/of afwijkende wettelijke voorziening te treffen, waarin de kaderwet niet voorziet. Met andere woorden: maatwerk blijft wenselijk en is veelal noodzakelijk.

Bovendien zijn er inmiddels verschillende modellen voor uitvoeringswetgeving voorhanden waardoor er snel een wetsvoorstel ter uitvoering in procedure kan worden gebracht. Het onlangs door de Staten-Generaal goedgekeurde wetsvoorstel verband houdende met de instelling van het Speciaal Tribunaal voor Libanon (Kamerstukken II, 2007–08, 31 364, nr. 2) is hiervan een goed voorbeeld.

Met betrekking tot de vraag van de leden van de vaste commissie voor Justitie of een nationale kaderwet zou kunnen voorzien in een eerdere totstandkoming van een «defence office», dient te worden geantwoord dat de totstandkoming van een defence office een aangelegenheid is die buiten de competentie valt van Nederland als gastland. Het instellen van een defence office is een bevoegdheid die berust bij de Verenigde Naties dan wel de verdragspartijen die besluiten tot de oprichting en de specifieke inrichting van een internationaal ad hoc straftribunaal, hetgeen zijn neerslag zal vinden in het statuut van het straftribunaal. De rol van Nederland als gastland is in dezen beperkt tot de erkenning en implementatie van de privileges en immuniteiten van het betreffende straftribunaal en de medewerkers.

Gelet op het vorenstaande ziet het kabinet geen toegevoegde waarde van en noodzaak tot een nationale kaderwet voor de vestiging van internationale ad hoc straftribunalen.

De minister van Justitie,
E. M. H. Hirsch Ballin

De minister van Buitenlandse Zaken,
M. J. M. Verhagen

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
G. ter Horst